

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СТРАЙК У КОПАЛЬНЯХ ВУГЛЯ ВІДЛОЖЕНИЙ

ВАШІНГТОН. — На телеграфічне жадання секретаря Внутрішніх Справ Г. Л. Ікса, Юнайтед Майн Воркерс оф Америка зарядила продовження 15-днівнього страйкового „переміря“ до півночі 31. травня. Майнери будуть продовжувати працю під умовою, що новий договір праці буде обов'язувати від 1. квітня ц. р. для копалень м'якого вугля й від 1. травня для копалень твердого вугля.

ЛУІС КИДАЄ ВИЗОВ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ — КАЖЕ ВОЄННА РАДА ПРАЦІ.

ВАШІНГТОН. — Боротьба між Д. Луїсом, президентом Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, і Краєвою Воєнною Радою Праці дійшла до великого напруження. В урядовій заяві цієї Ради кажеться, що Луїс своєю відмовою признати юрисдикцію Ради в справі за заплату майнерів „кинув визов суверенності Злучених Держав в часі війни і дає поміч і захоуту нашим ворогам“.

ВОЄННІ ВТРАТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ АМЕРИКИ.

ВАШІНГТОН. — На протязі 17. місяців боротьби, наші втрати в забитих, ранених та полонених перейшли 80.000 людей. З цього припадає на флотну службу 24.000, а решта це втрати армії. З загального числа забитих є 18 тисяч, ранених 17 тисяч, а пропалих або полонених 50 тисяч. Чотири тисячі ранених вже виздоровили та вернулись до полевой служби.

ВИСТУП УКРАЇНСЬКОГО ХОРУ НА ПАРАДІ „Я АМЕРИКАНЕЦЬ“.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — На параді „Я Американець“, яка відбулася в неділю, 16 ц. м., виступив з рамени Центрального Українського Комітету хор під орудою п. С. Марусевича. Публика була захоплена співом та гарними національними строями хору та виявила це густими оплесками.

І В СЕНАТІ ПІДНОСЯТЬ КЛИЧ: „БИЙ ЯПОНІЮ!“

ВАШІНГТОН. — Сенатор Чендлер зо стейту Кентакі підняв в сенаті домагання, аби Об'єднані Держави тепер почали всіма силами війну проти Японії. На думку цього сенатора, Японія захопила 300 мільонів людей і колюсальні ресурси. Як альянти не переможуть Японії тепер, вони її неколи не переможуть.

ПЛЯНИ ПОВОЄННОЇ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК. — На зборах організації Американ Сосайетіс оф Пленінг Офішес" посадник Ля Гвардія пропонує програму федеральних публичних робіт, аби забезпечити край перед безробіттям. Проект домагається конгресової апропріації 300 мільонів доларів, щоби вже тепер виробити усі потрібні пляни й дати субсидії стейтам, повітам і містам по війні.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА ПРОТИ ДОМАГАНЬ РОСІЇ.

НЮ ЙОРК. — На дводневній конференції — представників Товариства Польських Видавців і Редакторів в Америці і Гільдії Польських газетярів в Америці рішено створити спільну раду для повної „духової мобілізації“ польсько-американської преси в цілі: лояльної та вірної служби Злученим Державам та оборони Польщі. В заяві з цих нарад сказано, що поляки будуть виступати проти жадань Росії, які нівечать постанови Об'єднаних Держав.

ТРИ МІЛІОНИ ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ — ДЛЯ АРМІЇ.

ВАШІНГТОН. — На основі нового пляну, поверх три мільони здібних до військової служби хлопців, зайнятих тепер у воєнних підприємствах, звільнять з праці та заберуть до армії. Генерал Герші, директор військового побору, заявив сенатському комітету, що в скорому часі армія забере теж значну частку хлопців, тепер клясифікованих, як 4F.

ПРЕЗИДЕНТ НАТЯКАЄ НА НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗАКОНОПРОЄКТУ РОМЛЯ

ВАШІНГТОН. — В листах до сенатора Джорджа, предсідника Сенатського Фінансового Комітету та посла Довтона, предсідника податкового комітету палати представників, президент Рузвелт заявив, що не може погодитись на звільнення від цілорічного податку груп з вищими доходами, коли держава лотребує більше грошей.

За Побідою в Африці Прийде Побіда в Європі й Наступ в Азії, — Каже Президент Рузвелт

ВАШІНГТОН. — У звідомленню з Білого Дому подають, що в особистих листах до російського прем'єра Сталіна та китайського головнокомандуючого ген. Кай-шека президент Рузвелт висказав надію, що після побіди Об'єднаних Держав в Африці, прийде в бизькій будучности побіда у східній і західній Європі, та наступ в Азії.

Президент післав ці листи у відповідь на жадання з нагоди великої побіди нашої армії в Африці.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ІДЕ НА НАРАДУ ДО ВАШІНГТОНУ

ОТТАВА. — Канадський прем'єр МакКензі Кінг виїхав до Вашингтону, щоби взяти участь у воєнних нарадах, які ведуться між президентом Рузвелтом та британським прем'єром Черчилем.

ЧЛЕНИ УРЯДУ ПРОТИ СТРАЙКОВИХ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

ВАШІНГТОН. — Секретар флоту Накс, секретарка праці Перкінс та цілий ряд високих адміністративних урядників заложили письмом до предсідника палати репрезентантів свій спротив проти страйкового проекту Коннеллі-Сміта, що забороняє страйки в промислах, котрим кермує уряд; вимагає 30-днівнього виповідження і тайного голосування перед страйком в інших промислах; посилює авторитет Ради Воєнної Праці; змушує юній подавати річні фінансові звіти та звіти з членства. На думку цих осіб, законопроект тільки збільшить робітничі невдоволення, буде перешкодою для воєнної продукції та загрозить цілому теперішньому апарату для залагодн робітничих непорозумінь.

ЗАЧНУТЬ ПРОДУКУВАТИ ГУМОВІ ОПОНИ ДЛЯ АВТОМОБІЛІВ

ВАШІНГТОН. — Зарядник гумою В. М. Джефрес заявив, що в 1943. р. випродукують 30 мільонів гумових опон для автомобілів. Хоч справа з гумою ще не зовсім налагоджена, казав він, але ми є на добрій дорозі до її вирішення.

Зближається Визволення, Запевняє Гакон Норвежців

ЛОНДОН. — Норвезька колонія святкувала 129-ту річницю незалежності Норвегії враз з норвезьким урядом на вигнання. Король Гакон заявив зібранню в Ролл-Алберт-Гол, що ми зможні днем ближчі того дня, коли побачимо Норвегію вільну і велику між вільними країнами Європи. Наслідник престолу Олаф нахлеймив гостро ту погану горстку людей з норвезької крові, що накладають з відрогом. Та в тому самому часі, як подає Бюро Ройтера, Квізлінг заявляв в Норвегії, що „ми боремось за Норвегію, наш нарід, нашу свободу і нашу культуру“.

БЛАГАЮТЬ ПАПУ, ЩОБИ ПОСЕРЕДНИЧИВ У ЗАМИРЕННЮ

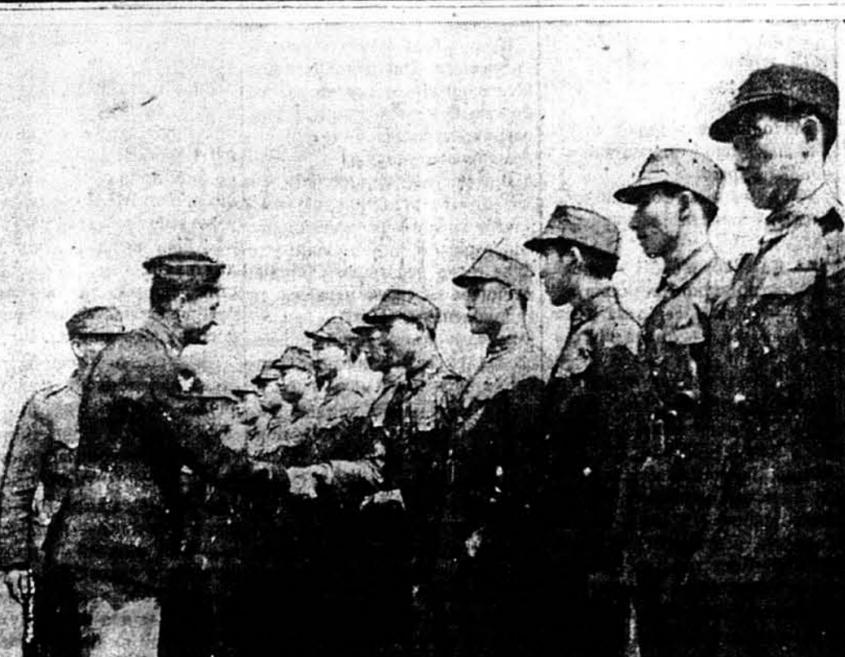
ЛОНДОН. — З Італії мають доносити, що Мусоліні відбуває часті конференції з папою Пієм в справі посередництва Ватикану між Італійським урядом і Алянтами щодо завершення зброї і сепаратного миру. Такі самі конференції має відбувати і Італійський король. Теж кажуть, що Ватикан мав поінформувати Алянти, що розгром Італії мав би катастрофальні наслідки. Виходом з цього мало би бути знеутралізовання Італії.

НІМЦІ ВВІДУТЬ ДО ІТАЛІЇ, ЯК САМА СЕБЕ НЕ ОБОРОНИТЬ

ЛОНДОН. — Такої думки є в Англії урядові кола. Це противиться тому, що розголошується, будьтоби нацисти цілковито зрезигнували вже з Італії.

КИТАЙЦІ СТУРБОВАНІ НЕАТАКОВАННЯМ ЯПОЇЇ

ЧУНГКІНГ. — В Китаю надіються тепер великої японської офензиві. Кажуть, що це природне, щоби вона наступила, бож Японія бачить, що вся увага Алянтив звернена тепер на Європу і боротьбу з Гітлером. І так буде й надалі, згідно з тим, що заявив британський прем'єр. Вислідом цього буде те, що Японія затягне шнур над горлом Китаю ще тісніше. Бо коли деінде Японії тяжко воювати через втрати в кораблях, то в Китаю тої перешкоди нема. Кажуть далі, що всі переконані, що Злучені Держави можуть перемогти Японію, але з трудом, як виказують бої на Соломоновських островах. А як припинимо тепер боротьбу, то дамо Японії час на ще більшу підготовку. Тоді пізніші наступи будуть ще тяжчі й коштовніші, а це моглоб знеохотити американців, особливо, як повернуть перетомлені з війни в Європі.

ГОТОВІ ДО СЛУЖБИ ПРОТИ ЯПОЇЇ. — Генерал Клер Л. Шенолт вітає на американській летничій базі в Китаю молодих китайських летунів, що покинули летничий вишкіл у Злучених Державах і приїхали до Китаю воювати проти Японії.

БРИТІЙСЬКІ ЛЕТУНИ ЗНИЩИЛИ ДВІ НАЙБІЛЬШІ ТАМИ В НІМЕЧЧИНІ

ЛОНДОН. — Бритійська Королівська Повітряна Сила може повеличатись бомбардуванням, що нанесло ворогові такої втрати, яка рівнається втраті одної або й двох ворожих дивізій війська. Є ним знищення двох величезних водних там, найбільших в Німеччині. Одна з них зветься тама Моне, а друга Едер. Наслідок цього такий, що тепер німецька воєнна промисловість в Рурській Області буде перервана на кілька місяців, а саме там вона є найбільш розгалужена. В дальшу чергу не дістануть вугля та заліза фабрики в західній Німеччині. Між іншим дуже птерпить сам Берлін, бо він одержував вугля водними шляхами. Яку велику нанесено шкоду, видно вже тепер з фотографій, що їх зняли британські розвідники з літаків. Бо видно, як води позаливали величезні простори. Електричні та мости цілковито знищені шалючими водами. Крім цього згнуло через ту несподівану повінь до 4.000 осіб, а яких 120.000 стало бездомними. Бритійські летуни вправлялись місяцями, бо це було надзвичайно важне підприємство. Вони злітали над самі там і скидали міни, зблизка, так, що вони вибухали через те з страшною силою і розривали цементові там; про які ніхто не думав, що їх буде можна так знищити. Маршал британських повітряних сил Герис визнає це бомбардування „великою воєнною перемогою“, яку відчуватиме Німеччина так довго, поки „Бош не буде пірваний філямі остаточного розгрому“.

ЖИД, ЛІКАР З БЕРЛІНА, ВКАЗАВ НА ТАМИ.

ЛОНДОН. — Гай Бетані, кореспондент британської пресової агенції Ройтера, виявляє, що тому пів року славний берлінський лікар, з роду жид, що тепер живе в Лондоні, звернув йому увагу на потребу знищення там у Німеччині, доказуючи, що тим самим завдасть величезний удар німецькій воєнній промисловості. Бетані доніс про це команді британських повітряних сил, від якої дістав подяку за предлажені думки. Він думав, як час минав, що це призабуто, а тепер несподівано дізнався, що ті тамі зістали знищені. Він не подав прізвища жидівського лікаря, що піддав цю думку, бо цей залишив у Німеччині родину та боїться, щоби німці на ній за те пімстились.

БОЇ В АТТУ ПРОДОВЖАЮТЬСЯ.

ТОКІО. — Японські звідомлення подають, що паспіли нові американські сили на остров Атту, де вже триває завзята боротьба від кількох днів. Секретар маринарки Накс не подає одначе нічого нового про цю боротьбу, а тільки повторив те, що було сказане давніше. Себто, що „бої продовжуються задоволяючо“. Тільки заперечив рішучо японським поголоскам, що американське військо вживає проти японців газу. Казав, що ті поголоски є „рішучо неправдиві“.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУВАЛИ БОРДО.

ЛОНДОН. — Великі формації американських летунських сил бомбардували в Франції різні пристані та фабрики, що є в німецьких руках. Головно звертали увагу на базу для німецьких підводних суден в Кероман, але найсильніше збомбардували пристань Бордо. Американські Ліберейторс перелетіли 500 миль, щоби бомбардувати Бордо. Це була найдовша дорога, яку досі перебули нападаючи на ворога. Теж перший раз атаковано його з такою величезною силою, очевидно, коли мова про напади з Англії.

МОГЛИБ ЛЕГКО ЗНИЩИТИ РИМ.

ГОЛОВНА АЛЯНТСЬКА КВАТИРА В АФРИЦІ. — Алянтські летуни бомбардували італійське летунське поле, віддалене всього 15 миль від Риму. При тому перелетіли над Римом, немов вказуючи на те, що моглиб його цілковито знищити, якби тільки хотіли.

СМІЮТЬСЯ З НІМЕЦЬКИХ ПЕРЕХВАЛОК.

ЛОНДОН. — При останнім налеті на Англію німецькі летуни розкидали масово летючки, видані англійською мовою, в яких подано назви 412 англійських кораблів, що їх німці ніби затопили. Одну таку летючку вхопив один британський капітан торговельної флотії, а коли перечитав назву свого корабля як затопленого, тільки підсміхнувся, бо він сам живий, а корабель весь час у службі. Як подають підсміхались теж і другі.

НІМЦІ ПРОБУЮТЬ НАСТУПАТИ НА КУБАЇ.

ЛОНДОН. — З советських звідомлень виходило, що німці таки готуються до більшої офензиві на советськім фронті, заки Алянти отворять в Європі другий фронт. Кажуть, що недалеко Новоросійська зачався сильний німецький наступ, який „відбито з великими втратами для ворога“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1919.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрим оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну яресні платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Сила Союзу—Сила Загалу

Нарікаємо на різні недомагання, головню в тій діяльності громадської праці, що її зведемо політичною. Ті нарікання, хоч часто слухні й справедливі, звикли ми однак розтягати на ціле наше життя, а це вже не таке слушне й справедливе, бо там, де ми вже набрали практики і збагнули свої спроможности, ми такі ідемо вперед і розбудовуємо наші надбання. Доказом цього може бути наш Український Народний Союз, що з кінцем минулого місяця мав уже понад 41 тисяч у членстві, а понад сім мільйонів доларів у маєткy.

Правда, можуть знайтися такі, що скажуть: Та що то є 41 тисяч членів, коли от американські компанії мають сотні тисяч, чи мільйони; що то є сім мільйонів доларів, коли американські великі компанії мають сотні мільйонів доларів. Але так само можна сказати: А ось ми походимо з народу, якого є в Європі понад 40 мільйонів, а до чого цей нарід добився, коли іде про його волю, про його культурний і господарський розвій; а ось ми походимо з найбагатшої землі в Європі, а предчін з неї мусив наш нарід втікати в світ за очі, щоб не загинути з нужди і голоду.

З цього виходить, що ось такі то порівняння нічого не говорять, нічого не розясняють і на ніщо не відповідають, бо не рахуються з дійсними обставинами. Тому, коли хочемо підходити і до У. Н. Союзу, то зрозуміємо його осяги доперва тоді, коли вдумамось, в яких обставинах він повстав, серед яких обставин розвивався і які перешкоди приходиться ще й тепер поборювати, щоби далі розвивався. Бо доперва тоді, коли все те збагнемо, знайдемо правдиву відповідь на те, чому У. Н. Союз є справжнім народним здобутком, виявом нашої народньої сили і свідомости, завдатком на ще краще будуче, якщо молоде покоління ось цей здобуток пошанує, захоче і побільшить.

Всі ми знаємо, скільки прийшлося витерпіти У. Н. Союзови в тих останніх роках. Подумаймо тільки, що було сталось з ним, якщо він не стояв на твердій народній основі, якщо не був морально сильний, якщо не був у всій своїй діяльності чистий та ідейний. Об У. Н. Союз і його членство розбилися усі напади і клевети завдяки його солідности і чесности, завдяки його глибокій лояльности до тої американської землі, що колись прийняла українських вигнанців, даючи їм змогу по своєму жити і розвиватись. Усе те наш загал відчуває і розуміє. Принаймні свідоміша його частина. Тому саме наш Союз зростає навіть тоді, коли ішли проти нього найсильніші атаки. Він зростає і тепер. І це треба вважати позитивним явищем в цілому нашому народньому життy, в якому позитивних явищ не так то багато.

Програма У. Н. Союзу нашому загалови добре відома. Від неї він не відступив і не відступає, а виконує те, що йому в даних обставинах є можливе виконати. З ідеї він зродився і від ідейної праці не відступає. Хоч його перше завдання — дати нашому народови солідне життєве забезпечення, він, як знаємо, не забуває ж і за ідейну частину нашого народнього життя. Тому вартує бути його членом.

МІТ НЕПЕРЕМОЖНОСТИ

Розгром військ Осі в Тунісі поставив націстичний уряд у важке положення не лише на мілітарному фронті, але й на внутрішньому фронті. Приходиться Гітлеру не лише приготуватися до дальших альянських ударів, які є таким природним наслідком туніського розгрому, як наступлення літа по-весні, але й вивиснити німецькому народови цю епохальну невдачу. Які приготування робить Гітлер для оборони Європи, можемо тільки догадуватися; що він робить для удержання домашнього фронту, знаємо більше з радя, яке нині є головним засобом пропаганди.

Головні труднощі, які націсти мають з домашнім фронтом, можуть націсти приписати головно собі. Прогрвали давніше в Африці британці, але ці програи не прибирали розмірів державної трагедії. Річ у тому, що підчас коли британці в своїй національній державній, чи імперській філософії прийняли невдачу за таку природну долю, як удачу, націсти виробили міт про непереможиливість німецької раси. Звісно, це робили тому, бо інакше не бачили можности заманути німців до війни, та нині цей міт мститься люто, бо в його зеркалі невдача прибирає кольоральні розміри. Звідти й походять очайдушні спроби рятувати цей міт, наприклад пропагандою, що німці програли в Тунісі через недостачу матеріялів, хоча за обчисленнями альянтив, війська Осі мали матеріялів ще на три місяці. Зрештою, якщо навіть прийняти правдивість націстичних запевнень

про недостачу матеріялів, то чужа достава матеріялів не є умовою непереможилиости? Підчас коли націсти пробують вибхрвати перед німцями одну брехню другою, Алянти пробують угадати не стільки причини німецького заломання в Африці, кільки причини нагlosti цього заломання. Низка американських психологів приписує цю нагlostь заломання скрайню патерналистичному вихованню в Німеччині, себто вихованню кожної людини в поважанню до батьківської, чи провідницької влади. Якраз завдяки тому вихованню, котре в різних інших народів з подібними тенденціями, звелічутано як гідне наслідування, німець став нездінним думати самий за себе й став нездінним перебувати важкі переходи. Націзм, як і фашизм, зо своїм натиском на засаду вождівства згорі, що шкідливу рису німецької народньої психології, що має свій корінь у німецькій родині, ще більше поглибив.

І коли завдяки їй німецький воєк не міг знести більшої невдачі, ще маючи багато зброї й харчів, підняв у гору руки, вивисив білий прапор або навіть виставив пальці на букву „Ві", то націстичний уряд узявся фальшиву науку, що наколяла стільки лиха німцям, підирати новими фальшами й на всі заставки взявся ще впоювати в німця хоробу ще більше сліпої віри в непомилливість проводу. Не знав може Гітлер, коли велічав брехню як засіб політики, що хто почне раз брехати, то незадовго мусить брехнею їхати й брехнею поганяти.

"Mission To Moscow"

Надіслано нам матеріяли для поширення пропаганди в справі фільму „Місія до Москви", виробленої недавно галлівською фільмовою фірмою Ворнер Бродерс на підставі книжки тої самої назви, написаної Джозефом Е. Дейвисом, бувшим американським амбасадором до ССРСР. Тема книжки і фільму така важна і актуальна, що годі не звернути на них уваги. Тому і книжку читають і фільму оглядають. Так і треба робити. Треба самому набратися вражень, як і послухати того, що інші про це думають. Так будемо підходити до цього і ми, звертаючи головну увагу на фільму, бо властиво про неї тут мова.

Президент Рузвельт висилаючи амбасадора Дейвиса, свого друга, мав безсумнівно добру ціль: Хотів дізнатись правду про теперішню Росію, чи там про Совети. А таку правду хо-

же: чи нам перебирати науку від Советів, чи Советам може треба позбутись дечого такого, що не можна ніяк погодити з американським демократичним світоглядом? Осє такі думки, як нам здається, є саме причиною, чому появилось стільки критики фільму „Місія до Москви". Бо фільму визнано наскрзь пропагандивною, змагаючою заціпити серед американського загалу певні погляди на дуже важкі проблеми, звязані з двома світоглядями: демократичним і тоталітарним. Фільма ця намагається вивисити деякі дуже важкі закиди, висунені демократичним світом проти советського режиму. І то в такий спосіб, щоб Совети виправдали, думаючи тим промити шлях до тіснішого співжиття між Америкою і Британією, чи там Об'єднаними Державами, і Советами. Значить, що вже з цього одного боку ця фільма є незвичайно важна, зокрема тому, що опєрта на тому, що мав подавати про ці справи американський амбасадор, довірена особа президента Рузвєлта. Осє і тому так серіозно ставляться до цієї фільми.

Різни критичні завваги. Ен О'Гер МекКормик, коломністка з часопису Нью Йорк Таймс, пишучи про цю фільму каже, що бувший американський амбасадор Дейвис намагається „виправдувати" Росію, щоби таким чином легше довести до тісного звязку з Советами та дістати лекший доступ до Кремлю. Та, каже вона, коли є щось, що може цілком послушати відносини між тими двома країнами, то є ця фільма, бо там є: фальшиве представлення Америки, фальшивий образ Росії та фальшиве передання історичних подій. Осє це все, каже коломністка, є у цій фільмі. Вона, себто фільма, не держиться навіть тексту книжки амбасадора. Обороняючи Росію, вона не дає образу навіть самої Росії, бо всюди видно тільки російських урядовців, а не видно і не чути народу. Фільма не починається до ніякої міжнародної коопєрації, бо представляє, що до війни всі вели дурну політику крім Сталіна і Рузвєлта, та що всі дипломати, крім Дейвиса нічого не навчилися і нічого не передбачували, крім хіба ще одного Лівінова. Коломністка кінчить свої завваги тим: Якщо Росія і Злучені Держави мають разом працювати, то в першу чергу їм треба знати дійсну правду про себе. Цей правди у фільмі не видно.

Джан Дюї, профєсор фільософії на Колумбійському Університеті, оголосив свої завваги разом з Сузанною Ла Фалет, журналісткою. Дюї був головою міжнародної комісії, що розсадіжувала советські „чистки", чи властиво судові розправи, що відбувались в Москві в роках 1937—38. Завважи ось тих критиків починаються такими словами: Фільма „Місія до Москви" це перший приклад масового поширювання в нашому краю тоталітарної пропаганди — пропаганди, яка фальшиву історію через перекручування, пропуски або протиставлення фактів, яких завданням є хіба

тільки внести замішання в думки загалу та його лояльність. На ті вступні завваги дають критики цілу низку доказів. Особливо критикується ті фальсифікати в фільмі, які злучені з советськими сцями, про які вище згадав, бо саме ті суди розсадіжували ті, що критикують. Підкрєплюється, що в фільмі поминено все те, що кидає неприємне світло на Совети, як, наприклад, договір Сталіна з Гітлером. Кажеться далі, що фільма фальшивує навіть те, що амбасадор Дейвис доносив урядово до департаменту стейту про відносини в Советах. Критикуєчи приходять вікні до заключення, що якщо має бути між Америкою і Советами по війні співпраця, то вона не може бути основана на советській пропаганді, а тільки на справжнім розумінню різниці, які існують між американським і советським політичним світоглядом. Фільму називають критики: протибритійською, протиконгрєсовою (зверненою проти Конгрєсу Злучених Держав), протидемократичною і неправдивою (проти-правди). Якщо б появилось більше таких фільм, кажать критики, то американці готові умертвити своє відчуття моральних цінностей.

Юджін Лайонс, автор таких книжок про Совети як „Асаймент ін Утопія" чи „Ред Дікейд", написав в „Нью Йорк Ворлд Телеграм" чотири статті з заввагами на фільму „Місія до Москви". Він каже, що фільма є образою для американського народу, його демократичного світогляду та його законодавчих тіл. Каже, що в ній американські сенатори та амбасадори, як теж і британські, являються шарлятанами. Навіть такі радикальні видавництва як „Нейшн" і „Нью Ріпоблік", каже він, скритикували гостро фільму і звернули увагу на фальшування історії. Він цитує д-ра Гері Гіддєна, президента Булікліни Коледж, що сказав: Я почував себе глибоко застидженим, що таке сміття можна представляти як історичний документ, оснований на офіційних американських урядових документах.

Лайонс каже, що треба американському громадянству зайняти таке становище, щоби світ пізнав, що те, що є у фільмі, це груба помилка Галлівду і не уявляє собою якоїсь нагло зродившоїся у нас любови до тоталітарної справидливости і Кремлівського типу заграничної дипломатії. Лайонс звертає особливу увагу на те, як далеко відійшла фільма від самої книжки амбасадора Дейвиса. Він спинається ширше над советською пропагандою в користь держав „Осі" та над намаганнями комуністів в Америці спинити мобілізаційний закон та підготувати до війни. Він каже, що хто глядять на фільму, той переконаний, що Росія туй туй ударить на Японію, що її агресія проти Філіппін та інших країв це була тільки оборона тих країв, хоч американський нарід і уряд до нині не визнають тих нападів і ось тих советських анекдотів. Сталін, каже Лайонс, виходить всюди у фільмі як ангел мира і демо-

крат, ніби на те, щоби, як каже Лайонс, мабуть задалегідь підготувати для Сталіна твердий ґрунт під його домагання, що він їх предложить мировій конференції. Фільма, каже Лайонс, вважає властиво 99% американців непатріотичними; в противенстві до Советів. Та ті переседи в користь Советів є такі великі, що Лайонс думає, що через ніх готув навіть сам Кремль бути огірченим. Ворнер Бродерс так переселили в советовітстві, каже Лайонс, що готові не тільки не осягнути своєї цілі, а навпаки, ще погіршили відношення американців до советського режиму. Тим більше, каже Лайонс, що навіть у письмах, які висилав амбасадор Дейвис до нього з Москви, є у дечому що інше, як те, що є в фільмі. Советські реалісти, каже Лайонс, не будуть вдячні Ворнер Бродерс і за те, що без потреби пригадали американцям криваві „чистки" та „суди". Кремль, каже він, любить, щоб у світі за таке забували, а не щоб ще хтось світовий так пригадував. Та найгірше вдярає Лайонса та перверсія, що при помочі фільми пробують виблєувати Совети за звичайні злочинства, за терор, підтягаючи це під „п'яту колону", та ще живається до того імені американського амбасадора. Каже, що виправдувати ось такі криваві події та представляти їх на доказ генійности Сталіна — значить потратити до глибокого здоровим розсудком американців. Але, каже він далі, ось ця протидемократична пропаганда таки не матимє успіху.

В обороні фільми.

Не можливо вичерпати в статті аргументи тих, що критикують фільму „Місія до Москви", бо як критикуючих так і аргументів є дуже багато. Та ці невід помістив Нью Йорк Таймс голос в обороні фільми, який написав Артур Агем Пон, директор Іранського Інституту, що брав участь в іранських конгрєсах в Москві і Ленінграді в 1935 р. Каже, що фільма відповіла те, що було на протязі 20 років предметом спорів. Відмовляє проф. Дюї й його комісії права забирати голос у справі советських чисток, чи там судових московських розправ, бо ні він ні комісія до цього не компетентні. Каже, що один з комісії, що виступив з неї, назвав її діяльність „ощуством". Каже далі, що така критика фільми, яка називає її не-демократичною, протибритійською і неправдивою — це вода на млин Гітлера. Та, що їх Москва судила, каже він, були заговорниками, „згідно з опінією тих, що є найкраще поінформовані про ці справи". Називає вибуваюлою фантазією те, що фільма хотіла поізнити американський конгрєс і демократію, а вивисити тоталітаризм і советську диктатуру. Дає до пізнання, що Росія так підє проти Японії, та що вона помагала Китаєви тоді, як Америка посіла Японії залізо. Є тої думки, що як американська публіка закупила досі 700 тисяч книжок Дейвиса, то тим самим заявила за нею. Таким самим способом, каже він, заявиться вона і за фільму „Місія до Москви". А рішальним, каже він, є голос народу, він заявить, а не такі критики як Дюї...

Загал піде поглянути, але не притакне.

Ми теж віримо в здоровий розсудок американського громадянства. Тільки робимо інші заключення як їх зробив Артур Агем Пон. Оглянувши фільму, ми є тої думки, що вона за собою американського народу не потягне. Поперше тому, що, як нам видається, сама фільма, хоч добра під оглядом технічним, під усім іншим не дописала. Советська пропаганда, за яку звислясь Ворнер Бродерс, дуже наївна, гірша під тим оглядом від тої, що її ведуть самі Совети. Московський суд, який вони представили, є такою карикатурою, за яку чорт хапає цілком певно й самого Сталіна. Американець, як трохи застановиться, буде теж обурений за те, що хтось, і то ще з американців, щоби виявляли мудрість, всевидючість та ідейність Сталіна, Лівінова та ще дєкого з червоного царства, робить карикатуру з американського конгрєсу і американських політиків та дипломатів, включно з британськими, нашими союзниками. Сцена, де Сталін дає політичну лекцію американському амбасадорови і твердить, що бри-

(Докінчує на сторони 3-тій)

ЗАРУЧИНИ

ЕТЮД
І БІЛОУСЕНКА.

— От ви як! — зашебетала й сваха. — Давно так; а то сидять собі, наче й не вони. Подивись тільки на них та вір їм після того!

— Молоду пару обступили. Сваги поздоровляли, батьки благословляли її. Молоді стояли ні в цих, ні в тих. У неї на блідих щоках повиступали червоні плями, а він усе так само ніяково усміхався, наче в чому прошигався. Петро Данилович хотів уже зігнати той дурний усміх, але він ніби застиг на устах у нього і не сходив.

— Коли вся церемонія скінчилась, старі знов відділились у окремий гурт і залишили молодих балакати на одинці.

— Проїшла з година часу і жених вийшов у свою ролю. Він забув своє перше почуття невдоволення на себе, звернувши все на свою бурсацьку соромливість, скоро заспокоївся і був навіть задоволений, що все так стається.

— Вас не здивувало це? — питав він у молоді, вже люблябно усміхаючись до неї.

— Ні, — відповіла та, аби що небудь сказати.

— Воно спершу може такิน задатися дивним, що ми, так мало знайомі, і... посватались. Але ж хіба для справжньої симпатії безперемінно потрібні усі звичайні заходи так званого залицяння?

— Та певно! — відповіла невважливо дівчина.

Петро Данилович був зовсім задоволений собою. Він довго ще говорив з своєю молодю на цю тему та так до бірно, красномовно, що й сам не сподівався цього від себе. Він забув лишень, що провадив те саме, що так недавно говорила йому матушка-сваха і проти чого ще недавно обурювалось чисте, чесне почуття його.

— Після вечері, геть за північ, сваги з женихом поїхали.

— А що? — не втерпіла спитати матушка, скоро сіла на бричку і рушила від порога.

— Я не казала?

— Молодий не відповів нічого і лиш задоволено усміхався у нічній темряві.

— А як вам Соня подобалась? — приставала таки сваха.

— Та нічого собі! — повагом, авторитетно промовив жених. — Тільки серіозна дуже, мовчить усе, — додав він, видимо, імпонуючи своєю тверезою об'єктивністю навіть в справах сердечних.

— То нічого! Хіба краще, коли веться злізго? Це, принаймні, людина вже певна. Вона буде вас шанувати та любити краще від якої, прости Господи, вертхівостки! Та ви повинні Богу що дня дякувати за таку жінку! — мало не з обуренням закінчила матушка.

— Це ще хто знає! — фатовато промовив панич.

І довго ще вмовляла та впеvняла його матушка, та розма-

ривалась чисте, чесне почуття його.

— Після вечері, геть за північ, сваги з женихом поїхали.

— А що? — не втерпіла спитати матушка, скоро сіла на бричку і рушила від порога.

— Я не казала?

— Молодий не відповів нічого і лиш задоволено усміхався у нічній темряві.

— А як вам Соня подобалась? — приставала таки сваха.

— Та нічого собі! — повагом, авторитетно промовив жених. — Тільки серіозна дуже, мовчить усе, — додав він, видимо, імпонуючи своєю тверезою об'єктивністю навіть в справах сердечних.

— То нічого! Хіба краще, коли веться злізго? Це, принаймні, людина вже певна. Вона буде вас шанувати та любити краще від якої, прости Господи, вертхівостки! Та ви повинні Богу що дня дякувати за таку жінку! — мало не з обуренням закінчила матушка.

— Це ще хто знає! — фатовато промовив панич.

І довго ще вмовляла та впеvняла його матушка, та розма-

льовувала йому, як його буде дружина любити та шанувати, як вона мало не молитиметься до нього.

Петро Данилович майже не сперечався. Він задоволено, з певною вірою слухав усе те, бо сам був тоїж думки, і лиш часами, з якоїсь показної соромливости вступав в опозицію з матушкою; але якби міг хто помітити під нічною темрявою вираз його обличчя, то спостеріг би, що опозиція та була дуже нещирою. Обличчя хлопцеве аж сяяло певністю та задоволенням. Навіть кашкет з кантами прийняв свій впевнено-задикуватий вигляд, і корка знов піднялась вгору.

А в хаті, з якої що лю вїхала ця задоволена компанія, йшла інша розмова.

Випровадивши гостей, Софія Терентівна пішла просто до своєї кімнати, сіла на ліжко і хвилині скілька сиділа, стиснувши голову руками. Усе, що сталося, здавалось їй до цього часу одним тяжким сном. Але доперва як все зникло з очей, зрозуміла вона значіння того, що скоїлось з нею за останні кілька хвилин. З якимсь непев-

ним острахом рівняла вона цюгочасне становище своє з допершнім і з розумкою казала собі, що все сталося без повороту, без жадної надії на відміну.

Знов підступали їй до горла пекучі слюзи, знов залунали по кімнати глибокє, важке ридання. Колоб тільки та подушка, до якої припала дівчина, могла що зрозуміти, про яке велике горе вона довідалась! Тут був — і биль несправдлених молодих надій, і сум зламаних чистих замірів та поривань, і безспросвітний відчай загубленого на віки життя...

Увійшла в кімнату мати і стала над дочкою, сумно дивлячись на неї.

— Чого ти, Соню, чого ти, серце? — звернулася вона до дочки. — Чого ти плачеш?

— Мамо, мамо! Що ви зо мною зробили? — ридала вона.

— Сеж хіба я? — промовила мати з сабогами. — Хібаж я ворог тобі, хібаж ти не рідна, не мила для мене? Думаєш, мене серце не болить, на тебе дивлячись? Та що будеш робити: всеж одно, треба коли небудь. Треба, серце моє, тре-

Ten Per Cent OF YOUR INCOME should be going into U.S. War Bonds and Stamps

U. S. Treasury Department

Клуби Червоного Хреста Для Вояків

Відколи американські військові частини почали йти за море, стала актуальною справа опікування ними підчас їх відпусток. За це постарався Американський Червоний Хрест організувати клуби для військових в країнах, визначених урядом. Спочатку в Ісландії, потім в Англії, а тепер також в Північній Африці, на Середньому Сході, в Індії, Хіні, Австралії та на багатьох островах Тихого Океану. Ці клуби дають там нашим воякам і морякам, як рівнож і з Об'єднаних Держав, розвагу, відпочинок.

Хоч можливість ведення тих клубів залежить від місцевих умов, вони стали надзвичайно популярними. Ведені як приватні клуби, з деякими особливими додатками, вони являються немов рідним куточком на чужині. Подається американська їжа, є вигідні ліжка, з чистими простірлами, подушками, є купальні. У вітальнях вигідні крісла, є кімнати для забав, читання, писання.

Влаштування поїздки для огляду місцевості, театральні гуртки, гостини. Приблизно раз на тиждень влаштовуються танці, на які запрошуються уважно вибрані, відповідні гості.

Як американські військові частини висадили минулого листопаду на беріг у Північній Африці, разом з ними висадилися і представники Червоного Хреста. В Орані Червоний Хрест негайно заняв велике приміщення, де колись виставлялися автомобілі і з нього зробив кімнату для денного перебування американських вояків. Це місце зразу стало місцем сходін вояків. В кімні першого дня там вже появилася піанно та радіо-графофон. На другому дені сусідній ресторан вивозив 70 крісел, а столари на швидко робили 15 столів.

Але турбота про здоров'я вояків була шобно половиною праці Червоного Хреста. В шпиталях, спеціально вишкolenі працівниці, в гарних ю-

ніформах Червоного Хреста, слідували за військом і обслуговували тих вояків, що потребували шпитального лікування. Не зважаючи на обмежені можливості, полагоджувалися навіть персональні справи хорих чи ранених, рівнож влаштовувалися для них різні розваги, помагали їм писати листи та взагалі старалися уприємнити їм перебування в шпиталях.

Червоний Хрест дістав для вояків 10 ящиків з цигарками і сірниками, бритви, мило до гоління, щіточки та пасту до зубів, чимало цукорків, паперу до писання, яких від 1,200 до 1,500 книжок та різних журналів. Книжки і папір також можна було дістати в клубі для вояків.

Зовсім недавно Червоний Хрест організував воєнний клуб в Кунмінг, в Хіні. Про його відкриття Червоний Хрест оголосив пару тижнів тому. Не зважаючи на труднощі транспортування та на те, що газоліна продавалася по вісім золотих доларів за галлон, відкриття відбулося так, як планувалося.

Названий вояками через глосовання „Клубом Перемоги“, він вміщав в собі велику головну кімнату, дві для гри, бібліотеку та вітальню. Коло клубу є відповідні площі для гри в крокет, теніс, баскетбол і т. п. Відповідне урядження дістали з Індії, а площу впорядковано людською силою, не машинами, з огляду на брак газоліни.

Для того, щоб обслуговувати вояків, що стоять далеко від міст, в Англії та в Північній Африці, Американський Червоний Хрест влаштовує так звані рухомі клуби. Ці клуби звичайно обслуговують кілька таких віддалених постів, відвідуючи один кожного дня. На місці приготують каву, печива. Все є відкрита пачка цигарок. Такі рухомі клуби все мають різного роду прилади до гри, також багато рекордів грамофонних.

Воєнні клуби доповнюються розваговими центрами, що влаштовуються бізько таборів та так званими домами відпочинку. Ці останні, звичайно в сільських районах, мають зручні приміщення, багато місця, добру їжу та спокій. Цих клубів, розвагових центрів та домів відпочинку Червоний Хрест має біля 150.

„Mission To Moscow“

(Докинення за сторони 2-го)

тійський уряд накладав з Гітлером та що він не є представником англійського народу, несмачна і шкідлива вже з огляду на саму війну та приязні відносини між Злученими Державами і Англією. Тим більше, що нема нігде ні словечка згадки за політичні коншахти советського уряду з нацистською Німеччиною та стискаючи рук Сталіна Рібентропови. Значить, що важкі події свідомо фальшується або представляється їх односторонню, шоби всюдю виблудувати Совети і Сталіна, не зважаючи на інших союзників, в першу чергу Англію, а навіть і нас самих, себто американський конгрес та тих американських дипломатів, що їх вислав наш уряд до Советів ще перед Дейвисом. Виходить, що всі вони помилялись, всі не передачували подій, всі не розуміли і не знали Росії, чи там Совети і той політиці Сталіна, що є однією доцільною, розумною й передбачаючою, та ще й чесною і неаресивною.

ПОЛКОВНИК ПРО АМЕРИКАНСЬКІ ВОЄННІ ВТРАТИ.

НЮ ЙОРК. — На зборах „Рітейл, Говлсейл і Чейн Стоп Фуд Емплої і Юніон“, Локал 338, заявив полковник А. Роберт Гингсберг, що місячні втрати наших військ на усіх театрах війни, в забитих, ранених та полонених, виносять 5,000. З хвилею наступу на Європу, ці втрати, казав він, будуть далеко більші. Тепер, заявив полковник Гинсберг, Злучені Держави мають 70 військових експедиційних сил, розкинутих по цілому світі.

КОЖНИЙ СВДОМІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

АТЛАНТИСЬКИЙ „МУР“ НА ГАДУЄ „ЛІННО МАЖИНОТА“.

Ті, що мають звязки з Німеччиною, кажуть, що німців охопила тепер така сама дурійка, як свого часу французів, коли думали, що Лінія Мажинота охоронить Францію перед німецьким нападом. Тепер німецька пропаганда вмовляє в німців цілком подібне, кажучи, що не мають чого боятися інвазії Аліантів, бо їх забезпечує „Атлантийський Мур“.

Дж. Малей.

ГОРА ЧИСЛО 609

(ОНА). — Хто пильно читав газети про бої в Тунісі, той знає, що німці боролися Бізерти при допомозі ланцюга гірських фортець. Одною з таких фортець була Джебаль Тагент, яку американський військовий штаб назвав „Гора число 609“. Була це найбільш укріплена фортеця і коли її американці здобули, то тим отворено шлях до Матурі і Бізерти. З шишкою гори число 609, що височить дві тисячі стій, можна бачити плескати дахи маленьких хат в Матурі. А далі поза містом й два озера Ашкель і Бізерту. Самого міста Бізерти з гори голім оком бачити ще не можна, але при допомозі далековидів його вже видно.

Як німці окупували Туніс, то вони не думали, що їм прийдеється що територію так скоро опускати. Вони були розсіяні там надобре і почали укріплювати гору число 609. Мляочи добрих інженірів, вони потрапили за короткий час зробити з тієї гори правдиву фортецю. Укріпивши її, німці контролювали з неї цілу околицю і замкнули аліантським військам шлях до морських пристаней. Треба було багато труду доложити, шоби німців відати вигнати. Відбувалися завзяті бої і були жертви за обидвох боках, але американці остаточно німців перемогли і здобули гору для себе.

Полонені оповідали, що вони мали приказ боронити гору число 609 щонайменше чотиринадцять днів, але як американці почали наступ, то німці піддалися за чотирнадцять годин. Німецький гарнизон складався з звичайної лінійної піхоти, але вона вже не раз була в подібних боях і мала великий досвід. Тому німецька команда гадала, що досвідчені вояки потраплять вдержати згадану гору довше ніж це було. Німецька команда думала, що недосвідчені американські вояки не потраплять, добре воювати, та що їх німці не допустять до гори число 609. В тому було дещо й правди, бо німці знаменито боролися. Околиця біля тієї гори так зрита кулями, що тяжко собі уявити, де їх стількі там набралось.

В підручниках історії напевно буде згадка, що американці здобули цю гірську фортецю, але деталів грядучі покоління не будуть знати. А їх варта знати, бо американські війська звели там з німцями дуже завзяті бої. Дарма, що вони не були ще такі вправлені, як німці. Як прийшло до битви, то наші, нібито не вправлені вояки, такого побудали німцям, що вони піддалися як труси. Все кидали, аби тільки остати з душею.

Дрю Мидлтон, кореспондент часопису Нью Йорк Таймс, відідав здобуту американським військом гору число 609 і написав до своєї газети, як саме її американці облягали. Він пише, що бій зпочаткувала тяжка артилерія, яка старалася розбити німецькі укріплення і дати нагоду піхоті приступити до наступу. За тим пішли в рух 155 міліметрівки, 105 міліметрівки і 75 міліметрівки. Німці відразу пізнали, що мають до діла з поважним наступом і старалися відбити напад. Два артилерія біла цілих два дні, а німці відбивалися. Гук канон роздихався по цілій околиці і був такий сильний, що здавалося, що світ кінчиться. Американські кулі падали на німецькі укріплення і розривали їх на дрібні кусочки. А падали вони так густо, що німці почали втікати і ховатися в спеціально-видовбаних в скалі сховках. Тоді наші почали наступ, але німці знов повлазили з скали і почали відбиватися. Їх вогонь ще був дуже сильний і наша

артилерія знов взялася до роботи. Ще раз почалася канонада, але цим разом вже така сильна, що німці не могли витримати і післали літаки, шоби знищити американську артилерію. Німці обкидали наші батареї сильними бомбами, але знищити їх не потрапили. Навпаки, американська артилерія ушкодила їхні позиції до того ступня, що наша піхота почала загальний наступ. Німці ішли тежки, а за ними штурмувала піхота. Німецькі батареї були знищені і ворог відбивався тільки машинними крісами. Але все одно відбивався. Треба було наступати дуже уважно. Наші вояки з крісами в руках посувалися вперед і відбиваючись обступали ворога з усіх боків. Команда дала строгий приказ: здобути, або дома не бути. Хлопці це зрозуміли і кожний наступав з тим переконанням, що гора число 609 мусить бути взята. Американці не можуть дозволити, шоби німці довшо контролювали цей ключ до приморських міст. Він мусить найтись в наших руках. І то чим скорше, тим ліпше. Німці вже досить напакостили в Північній Африці і час би їм забратися. Як не хочуть самі виноситися, то ми їх до того примусимо.

І так сталося. Американці здобули містечко і подалися під гору число 609. Багато німецьких позицій вже були розбиті і німецька армія вже не мала такої відпору сили, як на початку боїв. Німці назагал якось так, успособлені, що як їм іде, то набирають ще більше боевого духа, а як починає рватися, то попадають в зневіру, деморалізуються і здаються.

Обступивши гору, хлопці почали діставатися на вершину. Очору великого не було, але з декількох місць ворог ще відбивався. Бачучи, що німці вже гори не втримають, вони отворили сильний вогонь з іншої, сусідної. Це була багато менша і вже не так сильно уфортифікована гора, але німці мали там гармати і машинні кріси та старалися не допустити нашу армію на вершок гори число 609. Вони знали, що то значить втратити таку важну позицію і робили що могли, шоби ми їй не дістали в свої руки.

Однак їх заходи не принесли ніяких успіхів. Наша армія шила здобути перше що меншу гору. І здобула. Здобула її наступом. Наші кинулись на німців з багнетами і почалася така рукопашна бійка, що її німці ніколи не забудуть. Полонені німецькі вояки оповідали, що вони вже воювали на всіх фронтах, але з такими вправними на рукопашній бій вояками як американські, ще ніде не стрічались. Вони так зручно бють прикладами, що перед ними годі вдержати позиції. Як наступають з багнетами, то не кричать так, як це звичайно практикують англійці або французи, але нападають тихо, без галасу.

Милтон прибув на гору число 609 три дні після битви і каже, що не завважив там нічого надзвичайного. Очевидно, що воєнні сліди осталися, але панувала тишина і спокій так, якби нічого не було. Тільки понижени оселі, зриті кулями поля і свіжі гроби вбитих вояків свідчать, що на горі число 609 відбувалися великі історичні бої. Такі, які отворили Об'єднаним Державам ворота до наступу на європейський континент.

З гори число 609 ще було можна бачити, як непереможна німецька армія, а зглядю її недобитки, втікали до Бізерти, шоби дістатися кораблем на другу сторону Середземного моря. Недобитки втікали

У ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на пам'ятник в честь американських вояків.

Український Продукційний Відділ Американського Червоного Хреста, який міститься під ч. 423 Іст 9 вулиця, подає спис тих, що зложили жертви на будівлю пам'ятника в честь поляглих американських вояків, що тепер знаходяться в Томкінс Сквер Парку, дев'ята вулиця, між евенями А і Б.

Жертвували в доларах: Український Відділ А. Ч. Хреста з Нью-Йорку \$34; по \$25: Тов. Дністер, Тов. Перемиський, Тов. Золота Ліпа; по \$15: Бр. Володимир, Бр. Скалат; по \$10: Бр. Могильниця, Українська Єдиність, Збарський Комітет, Жіноча Поміч. Поодинокі особи: А. Пилипко \$30; Н. Кашенська \$20; І. Книжки \$15; по \$10: пані Березовська, пані Басараб, А. Балабан, П. Бодін, Ф. Баніс, М. Баран, П. Демелас, П. Дорош, Н. Черняк, П. Чука, К. Джорджа, П. Калітський, Н. Кравчук, Ф. Козак, П. Книжак, А. Мілер, А. Т. Мельчук, І. Мотрук, М. Мельник, М. Ослачук, І. Проць, Тертичний, Рудий, Т. Шимкович, Т. Слюсар, Т. Томас, С. Оторчак, М. Воробець, П. Волошук, К. Ядловський, В. Згуроушко, С. Шміг; по \$5: о. Лев Веселовський, М. Барбарі, А. Боднар, І. Бішко, М. Березань, Д. Морно, Н. Гураля, М. Гула, П. Грабовський, П. Горман, А. Гуцуляк, П. Гуат, М. Гуладу, Г. Гуатів, П. Івак, Г. Гіжжик, П. Кравчук, І. Книжак, П. Крижовець, П. Карпович, П. Ковалевич, Ф. Карпюк, П. Кривошея, П. Кузюк, Н. Ковбасюк, Д. Кузьмичка, І. Лакуста, П. Мострицький, М. Мазовський, П. Мордович, К. Мойсес, М. Мельник, К. Олійник, А. Ожеско, М. Ольба, А. Пашинич, Т. Партика, М. Палайний, М. Шкірний, М. Шпак, М. Соф, Т. Стефанів, К. Самосюк, Г. Сліпий, М. Сидор, М. Сіницький, В. Саловський, Д. Скопко, Ф. Стрілець, Д. Швец, М. Туз, М. Туранський, А. Якимів, Т. Жуківська, Беднарчук, Н. Андрусів \$4; а по \$3: І. Андрусів, І. Андрушко, М. Макаруч, А. Атаманчук, М. Борис, В. Іваськів, А. Кузів, І. Колай, М. Франків, Н. Мурашко, Білий; по \$2: В. В. Цишлик, П. Клаєс, П. Хитрик, З. Кура, А. Курик, А. Покотіло, А. Вароник, Н. Андерсон, С. Абрамавська, Р. Буксин, М. Босин, П. Боднар, А. Бурдига, П. Баран, Т. Баран, С. Бугайчик, В. Шпак, А. Делійка, П. Дорон, А. Телета, Т. Грегалик, О. Гураляний, І. Гутра, А. Галак, П. Горюцький, П. Галоний, П. Гнатюк, Т. Канівський, А. Кушеч, П. Касяня, Р. Добрянський, Клаєс, І. Колосівський, М. Коваль, І. Михалюк, І. Миронецько, К. Митяк, В. Одисівський, К. Пашк, К. Поліщук, М. Пацьків, П. Підгірний, П. Папроцький, Н. Періг, Н. Петрина, М. Петрик, М. Світляк, А. Солтисик, І. Скороданський, П. Винник, А. Возляк, А. Євущ, Е. Кура, М. Яросинич, П. Задорський, П. Заяць, Бара; по \$1: М. Андрусів, Т. Вазар, П. Воднар, Бойко, Чернявський, Гречин, Н. Бойко, Г. Руч, П. Підатковський, М. Біри, П. Бабський, К. Барилко, А. Боронський, П. Чорний, П. Цьвігу, П. Хліб, М. Шайбуку, М. Дюба, М. Демський, Р. Фенчівський, Л. Гураля, П. Гринів, П. Григочук, Горічний, Гречан, М. Кравчук, С. Крук, Т. Канівський, П. Ксеноидик, А. Коршук, П. Кушнич, А. Колінок, Н. Койко, К. Кобзар, М. Капіка, П. Люторин, М. Ляхович, П. Максим, М. Мадан, М. Миронюк, А. Мельник, М. Мельник, В. Мата, Н. Марків, М. Набожівський, К. Опришко, І. Пазовський, К. Опришко, І. Пазовський, Петровський, Н. Ройко, В. Сатнікоф, П. Савицький, І. Сіманко, Шпідара, Семен, Р. Солотик, Т. Туза, Б. Терещук, П. Жук, П. Ярошичин, А. Згуроушко, Заяць, Загрой, Заремба, Атаманюк, А. Барбар, Бабський, Чарнеський; по 50 ц.: В. Стецько, М. Марковський, Равлік, Михальчук, Паренька, Мельник, О. Гречин, І. Костів, І. Качурський, П. Макальський, А. Ральчівський, О. Ренюк, Н. Петрина, П. Возницький, О. Василішин; Н. Н. 35 ц.: якшо кого пропущено через помилку, просимо зголоситися до відділу на поштову адресу.

Рівнож повідомляємо все наше громадянство, що дня 30 травня, на Декорейшен Дей, в годині 2. пополудні, відбується Військова Парада, в якій беруть участь Українські Відділи Червоного Хреста при допомозі Ветеранів Першої Світової Війни. Буде зложення вінків на даний-пам'ятник. Просимо прийти до парку і звєличити наше свято. Прийдіть і віддайте пошану тим, котрі поклали буїні голови на жертвенник Америки.

ЗА УПРАВУ УКР. ПРОДУКЦІЙНОГО ВІДДІЛУ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В НЮ ЙОРКУ:

Катерина Джорджа, голова.

МЕКАДУ, ПА.

Берім науку з чужого нещастя.

У нашій громаді стався на сам Великдень такий припадок:

Трьох хлопців, в роках від 14 до 15, пішли над став забавлятися. Коло ставу були дошки. А хлопці за дошки тай пустилися плавати по ставі. Дошки перевернулись і всі три попадали в воду. Два втопились, один польський, а дру-

доргого, що вела в сторону пристані, але на неї там вже ждали аліантські воєнні кораблі. Хотілося крикнути: не спішіться панове, все одно попадете в полон.

гий італійський хлопець. А один трохи вмів плавати, то якимось доплив до берега. Забрало п'ять днів, заки відшукали тіла потонувших двох інших хлопців.

Як бачимо — смерть не жде. Ні на старого, ні на молодого. А коли так, то деж є наші діти? Чи вони обезпечені в нашій Україні Народним Союзом? От є у нас Братство, від 7 У. Н. Союзу, але чи багато є в ньому дітей? Усіх я тут громадяни знаю, але мало є їх та їхніх дітей в Союзі. А чому? Таж ми тут належимо до найстаршої генерації! Ми повинні бути прикладом свідомості і привязанню до нашого народу і своїх інституцій. А як маємо таку добру організацію як У. Н. Союз, що нею можна всюдю повеличатися, так чому не впрямують до неї хоч наших дітей? В нашій Братстві повинно бути принаймні 500 членів, а що їх нема, так направмо це для: нашого власного добра і добра наших дітей, вписуючи до У. Н. Союзу.

П. Р.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Вистава української опери.

Після блискучого успіху „Запорожці за Дунаєм“, у виконанні минулого року Української Оперової Компанії під дирекцією проф. А. Рудницького, появиться виставлена цією самою групою артистів опера „Катерина“. Заголовну роль дівчини, що не слухавши порад батьків, віддала своє

серце салатови-москалеви, а потім гірко це відпокутувала, відіграє пані Марія Сокіл, наша найбільша сучасна артистка-співачка.

В інших ролях виступлять такі знамениті українські оперові артисти як п-ні Ольга Лепкова, Мирон Шандровський і ін. Правдиво несподіванкою буде виступ Осипа Каліні, знаменитого артиста театрів на Бродвей. Він виступить в ролі Андрія. Осип Каліні родом з України. Виступав в найбільших американських операх, а останніми часами безперервно, на протязі двох років, виступав в театральній пєсі „Май Систер Айлін“, що тїшила на Бродвею великим успіхом.

Артистичне й музичне керівництво буде знову в руках проф. Антона Рудницького. Це дасть повну запоруку високого рівня цієї небуденної оперової вистави. „Катерину“ виставить Українська Оперова Компанія у Нью Йорку в Вебстер Гол в неділю, 23. травня, початок 5. година пополудні. Бюети на цю виставу, якої покровителем є Радіо Програма Сурми, можна вже дістати і замовити в склепі Сурми при 14-тій вулиці.

ПАМ'ЯТНИК В ЧЕСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯГЛИХ ВОЯКІВ побудований в Томкінс Сквер Парку в Нью Йорку старанням Українського Продукційного Відділу Нюйорської Філії Американського Червоного Хреста, а жертвами американсько-українських товариств і українського громадянства.

УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПРОДУКЦІЙНОГО ВІДДІЛУ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В НЮ ЙОРКУ

запрошує українське громадянство з Нью Йорку і околиці до якнайчисленнішої участі в патріотичній маніфестації, якою буде:

ВІЙСЬКОВА ПАРАДА І ЗЛОЖЕННЯ ВІНЦІВ ПЕРЕД ПАМ'ЯТНИКОМ В ЧЕСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯГЛИХ ВОЯКІВ

яка відбувається НА ДЕКОРЕЙШЕН ДЕЙ, ДНЯ 30. ТРАВНЯ 1943. СВЯТО ЗАЧНЕТЬСЯ В ГОДИНІ 2. ПОПОЛУДНІ.

Просимо всіх прийти до Томкінс Сквер Парку, дев'ята вулиця, між евенями А і Б, щоб спільними силами пошанувати тих, що поклали свої голови за Америку. В святі возьмуть участь Укр. Відділи Червоного Хреста і ветерани Першої Світової Війни.

ЗА УПРАВУ УКР. ПРОДУКЦІЙНОГО ВІДДІЛУ А. Ч. Х. в НЮ ЙОРКУ: Катерина Джорджа, голова

О. Грушевський.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПАНСТВА 1830-ТИХ РОКІВ

Панський побут на лівобережній Україні в початку XIX в. не вповні ще нам відомий в подробицях. Ми знаємо, правда, головні зміни в умовах ту-тешнього життя, головні зовнішні впливи, яким шляхом пішло життя, як змінилися давні умови під впливом північним, російським, як тутешнє панство захоплювалося і турбувалося в справі зрівняння української шляхти в правах з дворянством російським, — ці головні моменти панського життя тих часів досить відомі. Але далеко менше знаємо про внутрішнє життя, про щоденні турботи, про господарські пляни, про відносини до селян, що турбувало і непокоїло, захоплювало думки і приваблювало в ті давні часи.

В тих відносинах дуже цікаве і корисне приватне листування. В приватних листах до родичів та до знайомих найбільш повно і ясно відбивається щоденне інтимне життя. В звітках про знайомих та сусідів, в дорученнях і скаргах відбивається загальний світогляд, гадки про сучасне суспільне життя, погляди на суспільні відносини і суспільні умови, відношення до кріпаків, згадки про минуле і пляни на будуче. Коли нема причини таги про себе свої думки, в листах встать нещасні жінки тих давніх часів з їх думками, надіями і розчаруваннями.

Якраз таку можливість привидитися до людей тих часів дає нам приватне листування Стороженків. Головно це листи самого Андрія Яковлевича Стороженка, що уродився 1790, вмер 1858 р. писані ті листи до родичів та знайомих полтавських в різних справах господарських і маєткових, далі до сина Володимира в різних справах родинних. До того прилучаються ще листи доньки А. Л. Стороженків. Найчастіше дотикаються листи справ родинних, але поза тим взяті разом всі ті листи кидають світло на тодішнє життя українського панства в 1830-тих роках на Лівобережній Україні.

Спробуємо передовсім схарактеризувати на підставі тих листів моральну вдачу родини Стороженків, самого А. Я. Стороженка та близьких його родичів. Цікаві з цього боку господарські розпорядження, доручення і різні маєткові пляни...

Це були добрі хазяї, що дбали про своє добро, кріпко тримали його в своїх руках і з великим жалем випускали з рук, коли приходила неминуча потреба. За те навпаки, всеке придбання якого будь маєтку, всяка можливість збільшити фамілієне майно наповняла щирою радістю душі родичів. Поздоровляючи брата з придбанням Мармізовки Андрій Стороженко висловлює щире задоволення, що до фаміліїних маєтків вертається тасам Мармізовка, яку він бачив і знав в давні часи. Йому приємно згадати, що це був дуже гарний маєток і окрім того був в дуже добрім стані, завдяки піклуванню тодішніх власників. Це не тільки приємні спомини з давних часів, але взагалі почуття задоволення хазяїновитої людини, коли вона бачить гарне господарство. „Я пам'ятаю той хутір з

найбільше цвітучим стані, коли в ньому жили князі і покінна в. не вповні ще нам відомий в подробицях. Ми знаємо, правда, головні зміни в умовах ту-тешнього життя, головні зовнішні впливи, яким шляхом пішло життя, як змінилися давні умови під впливом північним, російським, як тутешнє панство захоплювалося і турбувалося в справі зрівняння української шляхти в правах з дворянством російським, — ці головні моменти панського життя тих часів досить відомі. Але далеко менше знаємо про внутрішнє життя, про щоденні турботи, про господарські пляни, про відносини до селян, що турбувало і непокоїло, захоплювало думки і приваблювало в ті давні часи.

В тих відносинах дуже цікаве і корисне приватне листування. В приватних листах до родичів та до знайомих найбільш повно і ясно відбивається щоденне інтимне життя. В звітках про знайомих та сусідів, в дорученнях і скаргах відбивається загальний світогляд, гадки про сучасне суспільне життя, погляди на суспільні відносини і суспільні умови, відношення до кріпаків, згадки про минуле і пляни на будуче. Коли нема причини таги про себе свої думки, в листах встать нещасні жінки тих давніх часів з їх думками, надіями і розчаруваннями.

Якраз таку можливість привидитися до людей тих часів дає нам приватне листування Стороженків. Головно це листи самого Андрія Яковлевича Стороженка, що уродився 1790, вмер 1858 р. писані ті листи до родичів та знайомих полтавських в різних справах господарських і маєткових, далі до сина Володимира в різних справах родинних. До того прилучаються ще листи доньки А. Л. Стороженків. Найчастіше дотикаються листи справ родинних, але поза тим взяті разом всі ті листи кидають світло на тодішнє життя українського панства в 1830-тих роках на Лівобережній Україні.

Спробуємо передовсім схарактеризувати на підставі тих листів моральну вдачу родини Стороженків, самого А. Я. Стороженка та близьких його родичів. Цікаві з цього боку господарські розпорядження, доручення і різні маєткові пляни...

Це були добрі хазяї, що дбали про своє добро, кріпко тримали його в своїх руках і з великим жалем випускали з рук, коли приходила неминуча потреба. За те навпаки, всеке придбання якого будь маєтку, всяка можливість збільшити фамілієне майно наповняла щирою радістю душі родичів. Поздоровляючи брата з придбанням Мармізовки Андрій Стороженко висловлює щире задоволення, що до фаміліїних маєтків вертається тасам Мармізовка, яку він бачив і знав в давні часи. Йому приємно згадати, що це був дуже гарний маєток і окрім того був в дуже добрім стані, завдяки піклуванню тодішніх власників. Це не тільки приємні спомини з давних часів, але взагалі почуття задоволення хазяїновитої людини, коли вона бачить гарне господарство. „Я пам'ятаю той хутір з

словою Антрій Стороженко в приватнім щирім листі...

Дивлячись з повним задоволенням на добре, хоч і дуже господарство, ці пани не могли не почувати щирого обурення, коли доводилося бачити руїну гарного маєтку, не порядок, брак уважного господарського догляду.

„Сумно було дивитися потім коли князі (Орбеліяні) розділились і сходилися тільки на те, аби попити з полами Жабським і Брагінським та озерницьким. Дієсною... Не можна описати відрядного образу темпоти, брудної розтрати, гулячого ліштва і мерсних безпорядків у всему...“ Чого тут більше: загально людського морального обурення проти „брудної розтрати“, або господарського обурення проти повного безладдя в протії колись маєтності? Здається, що останнього більше, і на безладдя в господарстві дивитися було важче... (Кінець буде).

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОДУЛУ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Виготовлено 30 консервативними послами британського парламенту проєкт, як поступити з Німеччиною по вигрі Аліантів. Отже проєктують створити Міжальїтську Раду, яка буде контролювати Німеччину довгі літа по війні. Вона малаб перевести поділ Німеччини, зокрема відділення від неї Східних Прус, Ренської області і Ренської Вестфалії. Рада малаб контролювати німецьке радіо і німецькі видавництва та школи. Вона малаб доглядати, щоби Німеччину цілковито роззброїли, та щоби Німеччина заплатила за те, що награла в чужих краях. Далі вона малаб мати нагляд і над тим, щоби німецькі воєнні злочинці були арештовані й покарані. Кошти окупації Німеччини малиб бути стягнені Радою з німців.

Острів Куба

Острів Кубу відкрив (для Європи) ще сам Колумб під час своєї першої подорожі за океан в 1492 році. Вже в найближчих роках після відкриття почали переїжджати туди еспанські колоністи і вже в 1519 році зістало засноване місто Гавана, теперішня столиця Куби. Еспанські колоністи майже зовсім вигубили колишніх мешканців острова, індіанців, та за те згодом стали привозити туди вігрі з Африки як невольників для праці на своїх плантаціях. Одначе головне значіння і вартість для Еспанії мала Куба як „ворота до Нового Світу“ — до північної й центральної Америки. Ї безпечні порти давали захист для еспанських кораблів, що відізнали на завоювання американських колоній та поверталися з добичею. Біля портів еспанці наставляли кріпостей та держали свою залозу, готову вирушити в потреби до Мексика, Флориди, Панами чи й у південну Америку.

Коли населення зросло і що далі все більше від рідного краю відчужувалося, на Кубі, таке як і у всіх інших американських колоніях стає помітне невдоволення з свого колоніального становища і кріпшає рух за незалежність. Останні два століття еспансько-пановання на Кубі заповнені неустанними бунтами та повстаннями. Останнє таке повстання вибухло в 1895 році і затягнулося на скільки наступних років. В 1898 році конгрес Злучених Держав визнав незалежність Куби і зажадав від еспанського правительства, щоби вони зрікли своєю владою на острові та забрали відтіля свої військові і морські сили. З того, як відомо, пішла еспансько-американська війна, підчас якої Кубу обсадили американці. Війна скінчилася тим, що Еспанія зрелася своєю суверенності на Кубі і визнала її самостійність. Американське військо вступилося відтіля в 1902 році. З того часу Куба рахується самостійною республікою.

Цілий острів має 44,000 квадратних миль простору, приблизно як Пенсилванія. На протязі останніх півтораста літ і досі головний продукт і багатство Куби — це цукор. Друга кубанська індустрія — тютюн, плекання тютюну і виробництво цигарів і папіросів. Виласують багато худоби і з копаєнь добувають залізо, мідь і асфальт.

У спокійних часах сотні тисяч туристів зіздалися щороку на Кубу, заманених туди красою південного моря, теплим повітрям і буйною тропічною рстінністю. Мільони акрів землі на Кубі ще досі вкриті густим, людською рукою незайманим лісом. Поміж деревами вибивається пальма, що виростає до 75, а то й 100 стій висоти. Довкруги великого острова на голубих водах розсипались ще тисячі маленьких острівчиків — справжніх

городів пальмового гілля і цвітів.

Ще досі залишилося теж й історичне значіння „американських воріт“. Куба лежить на одній з найголовніших морських доріг західної півкулі — поміж Атлантичним океаном, проливом Флориди, Мексиканським заливом і Карибським морем, на шляху до Панамського каналу й з одного океану до другого.

ЯК ВІЙНА ЗНИЩИЛА ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРОМИСЛ.

(ОНА). — Французи зробили список знищеної війською французької індустрії, яким доказують, що процвітаючий там промисл зійшов пінащо. Як німці напали на Францію, го в першу чергу винищували промислові осередки. Вони завалили 16,261 фабричних будинків, а шість тисяч ушкодили до того ступня, що в них вже не можна нічого робити. По упадку французької республіки німці почали вивозити до Німеччини машинерію і інші діїшли до того, що промислові осередки цілком опустіли. Чого не знищили німці, тому доїхали кінця англійські рейди. Франція сьогодні така знищена, що як прийде кінець війни, то буде треба кількадесят літ тяжкої праці, щоби привести все до порядку.

Статистика подає, що крім фабричних будинків у Франції понищено сотні тисяч склепів,

гуртових складів і публичних та мешкальних домів. Мільони французів остались бездомними і не мають де голови приклонити. Маси населення перебувають на провінції і багато людей вже цілком не верне до міста. Вони поволи привикають до фермерського життя і жадають, що вже давно не покинули місто.

УВАГА, ПАСАЖ І ОКОЛИЦЯ

Маю до винайму помешкання для двох українських старших людей, три кімнати на першій поверсі. Особно кіченет, куляння і веранда. Огрівання електрикою. Включення е всь вигода, дуже вигідна комунікація. Місячний рент \$21.00. Власник дому є українець. Інтересовані хай зголошуються на таку адресу:

121 LINCOLN PLACE GARFIELD, N. J.

НАПРОДАЖ ПРЕКРАСНА ФАРМА В МІСТІ MILLVILLE, N. J. Голосіться до 96,2,7 Mrs. PELANIA KIT, HENCEL BRIDGE ROAD.

ПОДЯКА.

Я, муж, сини, дочка, внуки і родина Покійної моєї жєни і мамі АННІ ГНІРА котрої похорон відбувся 11. травня 1943 р., в якій похоронна й селя Покійної, полк. Перемішля, Західна Україна, спільно з нацистською поліцією всім тим, що вдала останню прислужу Покійній і відправила тілі її останки на місце рідного спочинку. Також щиро подяка тим, що заохотили кінти на гроб Покійної, і всім приятелям і знайомим, а також членам і члєнцям Тов. Просвіта, що причинилися до звелчання похорону і потішили нас в нашому смутку і горю. Щира подяка для Всч. отця сов. В. Лотовича за похоронні відправи і проповіді, а також для дякователя Василя Гєна, що гарно відсїлав похоронні спїви.

СТЕФАН ГНІРА, муж; сини: ІВАН, що тепер служить в амер. армії (капраль) і СЕМЕН; дочка: АННА (замужня Сидик), ОЛЬГА і СТЕЛА; НЕЛІ ПАВЛУЦЬКА (сестра Покійної) і її муж МИХАЙЛО; зять АНТІН СНАДИК і внуки.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 5. травня 1943 року помер АНДРІЙ ГАТАЛА, член Тов. ім. Івана Франка, від. 103 У. Н. Союзу в Мілвокі, Віс. Покійний походив зо села Підзверниць, повіт Рудки, Західна Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1919 році. Покійний був добрим членом У. Н. Союзу і Товариства. Покійний оставав у смутку сина Романа, що є в Американській Армії.

Похорон відбувся в суботу, 8. травня в українській прав. церкві Норвуді Преч. Діви Марії при участі члєнів Товариства та інших приятелів. — В. Я. П. Т. Барсух, секр.

Дня 10. травня 1943 р. помер у 69. році життя МИКОЛА ПОЛЮГА, довголітній член Бр. св. О. Ніколая, від. 255 У. Н. Союзу в Вест Нютон. До Братства і У. Н. Союзу вступив 1910 року. Родився в селі Торчинівцях, повіт Самбір, Галичина. Покійний полишив у смутку 4. синів і дві дочки. — В. Я. П. В. Світний, секр.

ЗНАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ ЗНАЙДУТЬ ЗАНЯТТЯ

ДІВЧАТА—ЖІНКИ

В віці від 18 до 45

П'ятора разова заплаата за овертайм. Легонька праця. Знамениті робітничі умовини.

(Щ. ЩО ТЕПЕР ПРАЦЮЮТЬ У ВОЄННІМ ПРОМИСЛІ, ХАЙ НЕ ЗГОЛОШУЮТЬСЯ).

ГОЛОСІТЬСЯ ВІД 9. РАНО ДО 3. ПОПОЛУДНІ ДО ЕМПЛОЙМЕНТ ОФІСУ. ПЕРШИЙ ПОВЕРХ

Thomas J. Lipton, Inc.

1500 Hudson Street, Hoboken, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛУ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВОКІ, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Ніколая, від. 106, відбудуться в неділю, 23. травня, зараз до Св. Божий, в галі церквині, Оклей і Райс-ул. Просімо всіх члєнів і члєнцїв прийти на ці збори, бо маємо важкі справи. Просімо всіх родичів, члєнів від. 106, котрі мають своїх синів чи дочок в Американській Армії, подати їх імена урядові відділу. Ми бажаємо зробити в домі відділу У. Н. С. Лідкацію Американської Флєги і Гонор Рал всіх члєнів У. Н. С. — В. Любас, прєдє; М. Попіль, касє; Г. Дашків, секр., 1018 N. Traubull Ave.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище ОБСЛУГЕМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна 383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Варяжжє погребаннє по кінці щодня як \$150. ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛІДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронями в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel.: MElrose 5-5577

ТАРЗАН, ч. 768. Торпеда.

Тарзан скоро побачив те, чого він сподівався... хвилию, що бігла за торпедою.

Тарзан ставув перед найбільшою пробою своєї сили й зручності. Він дав скоро нурка.

На кружляку тимчасом даю приказ кинути глибокі міни. „Алеж Тарзан від цього згине“, протестували його приятелі.

„Життя одної людини це дешева заплаата за субмарину“, відповів офіцер.